KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 31. januar 2001

om den statsstøtte, som Grækenland påtænker at yde producenter af frugt og grøntsager

(meddelt under nummer K(2001) 323)

(Kun den græske udgave er autentisk)

(2001/259/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med traktatens artikel 88, stk. 2, første afsnit, og under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Procedure

(1) De græske myndigheder gav ved skrivelse af 16. februar 1998, indgået den 23. februar 1998, meddelelse om en støtteordning vedrørende den støtte, som Grækenland påtænker at yde producenter af frugt og grøntsager, hvis afgrøder blev ødelagt af markmus i sommeren 1997. De fremsendte yderligere oplysninger den 25. marts og den 7. august 1998. De græske myndigheder svarede ved skrivelser af henholdsvis den 9. juni og den 8. september 1998.

(2) Kommissionen indledte proceduren i EF-traktatens artikel 88, stk. 2, over for ovennævnte støtte ved skrivelse SG(98) D/9449 af 10. november 1998.

(3) Beslutningen om at indlede proceduren blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* [1]. Kommissionen opfordrede de øvrige medlemsstater og andre interesserede til at fremsætte deres bemærkninger til ovennævnte støtte. Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede tredjeparter. De græske myndigheder fremsendte deres kommentarer i skrivelse af 16. december 1998.

[1] EFT C 396 af 19.12.1998, s. 2.

II

Beskrivelse af støtten

(4) Den notificerede foranstaltning vedrørte et udkast til en tværministeriel beslutning om godkendelse af en finansiel støtte til landbrugerne i præfekturet Thessaloniki, hvis afgrøder af vandmeloner og meloner blev beskadiget af markmus i sommeren 1997.

(5) Modtagerne er heltidslandbrugere, hos hvem mindst 30 % af afgrøden blev beskadiget. Denne procentsats blev beregnet ved at sammenligne produktionen i 1997 med gennemsnitsproduktionen i de tre foregående år. Støtten vil udgøre 30 % af den tabte produktions værdi. Støttemodtagerne skal udvælges på grundlag af de individuelle skader. Godtgørelsen skal udbetales for 1998 og 1999, og omkostningerne ved foranstaltningen er 90 mio. GRD (ca. 265 000 EUR).

(6) Ifølge de græske myndigheder var de skader, som markmusene påførte afgrøderne af vandmeloner og meloner i fire kommuner i præfekturet Thessaloniki i sommeren 1997, betydelige (50-70 %). En større population af markmus end sædvanlig havde installeret sig dér og havde formeret sig i kornafgrøderne på rod.

(7) Populationen af markmus blev ikke opdaget i tide, og der kunne derfor ikke træffes foranstaltninger hurtigt nok. Så snart det blev klart, at markmusene havde forvoldt betydelige skader, blev området erklæret for inficeret, og der blev truffet modforanstaltninger, men det var umuligt at begrænse skaderne.

(8) Ca. 65 % af det pågældende areal er udlagt med korn. Markmusene fandt ly og næring i kornet, der ikke blev beskadiget for meget. Efter at kornet var mejet, angreb markmusene melonerne og vandmelonerne. Tobaks- og

vinbeplantningerne blev også angrebet, men i mindre omfang. Afgrøderne af meloner og vandmeloner blev mest beskadiget, og nogle af dem blev endog helt ødelagt.

(9) Ifølge de græske myndigheder overvåger præfekturerne situationen med hensyn til skadedyr, og i tilfælde af alvorlige problemer træffer de modforholdsregler, så skaderne normalt er ubetydelige. Det hænder dog, at en forøgelse af markmuspopulationen ikke er let at erkende på grund af tilstedeværelsen af afgrøder, der dækker størstedelen af arealet.

(10) Kommissionen udtrykte ved indledningen af undersøgelsesproceduren i betragtning af sin praksis med hensyn til kompensation for skader forårsaget af naturulykker [2] tvivl om, hvorvidt invasion af markmus i afgrøder af meloner og vandmeloner kan betragtes som en usædvanlig begivenhed ud fra denne praksis.

(11) Kommissionen mente bl.a., at hvis en landbruger mister kvæg som følge af en epizooti eller en anden sygdom eller hans afgrøder rammes af sygdom, udgør denne situation ikke normalt en naturulykke eller en usædvanlig begivenhed som omhandlet i traktaten. I så tilfælde kan Kommissionen kun tillade en erstatning eller støtte til at afbøde et sådant tab på grundlag af traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), hvor det er fastsat, at støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet.

(12) Med hensyn til kriterier for plantesygdomme, der kan komme ind under ovennævnte undtagelse, erindrede Kommissionen om, at kun infektioner, der giver anledning til offentlig uro (inklusive udryddelse og overvågning), og for hvilke EF-bestemmelser eller nationale bestemmelser foreskriver, at de ansvarlige offentlige myndigheder skal træffe foranstaltninger mod den pågældende sygdom, kan komme i betragtning. Der ydes ikke støtte til situationer, hvor landbrugerne med rimelighed skal påtage sig deres ansvar og løbe den normale risiko ved deres landbrugsvirksomhed. Støtten skal desuden være præventiv, kompenserende eller begge dele, og må ikke føre til en kompensation, der er større end den skade, der er lidt.

(13) Kommissionen mærkede sig, at de græske myndigheders oplysninger gjorde det muligt at konkludere, at støtten var kompenserende og ikke oversteg landbrugernes tab. Disse tab skulle have oversteget 30 % i forhold til gennemsnitsudbyttet i de tre foregående år, som Kommissionen anvender som kriterium for støtte til erstatning for tab som følge af usædvanlige vejrforhold.

(14) Kommissionen nærede dog tvivl om en analog anvendelse af disse kriterier på skader som følge af skadedyr såsom markmus. Ifølge Kommissionen synes skader, der forårsages af skadedyr, i modsætning til tab som følge af plantesygdomme eller dårlige vejrforhold, der er vanskelige at forudse, at udgøre en konstant og normal fare i forbindelse med landbrugsvirksomhed, som det med rimelighed kan forventes landbrugerne træffer deres forholdsregler imod.

(15) Efter Kommissionens mening blev EF-bestemmelserne ikke overholdt, selv om markmusene ligesom afgrødernes øvrige fjender overvåges af alarmsystemer, og der syntes heller ikke at være græske bestemmelser om, at de græske myndigheder skulle træffe foranstaltninger for at beskytte afgrøderne mod markmus. Det var ofte nok at råde landbrugerne til at træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger.

(16) Ifølge de græske myndigheders beskrivelse af begivenhederne i sin tid ser det ud til, at markmusene først angreb kornafgrøderne, og at de udgjorde et alvorligt problem for meloner og vandmeloner efter kornhøsten. Der blev ikke truffet modforholdsregler i tide for at beskytte afgrøderne, fordi invasionen ikke blev opdaget i tide. Kommissionen mente dog ikke, at der var noget fundamentalt usædvanligt i, at meloner eller vandmeloner dyrkes eller oplagres i områder, der støder op til områder med hovedafgrøder. Kommissionen mente endvidere, at den udløsende begivenhed for støtten ikke var en naturulykke, der i sig selv er vanskelig at forudse, men manglen på bekæmpelse af skadedyr, der udgør afgrødernes konstante fjender.

(17) Kommissionen var derfor af den mening, at erstatningen til producenterne af meloner og vandmeloner skulle betragtes som en driftsstøtte, der er forbudt i traktaten. Kommissionen fandt det derfor nødvendigt at indlede proceduren i traktatens artikel 88, stk. 2.

III

Grækenlands bemærkninger

(18) Ved skrivelse af 16. december 1998 fremsatte de græske myndigheder deres bemærkninger til Kommissionens beslutning om at indlede proceduren i traktatens artikel 88, stk. 2, over for den notificerede støtte.

(19) De græske myndigheder deler ikke Kommissionens mening om, at der er ikke findes græske bestemmelser om, at de skal træffe foranstaltninger for at beskytte afgrøderne mod markmus. De præciserer, at kontrollen med markmus henhører under medlemsstatens og mere specifikt de lokale landbrugsdepartementers ansvar. Det fremgår bl.a. af lov 6281 af 10./15. september 1934, der kodificerer og erstatter lov 512 af 20./27. december 1914 om ødelæggelser forårsaget af markmus og markgræshopper.

[2] Se tidligere, f.eks.: N 259/97, N 267/97, N 613/97, N 732/97, N 734/97, N 57/98 og NN 72/98.

(20) På grundlag af denne lov udstedte præfekten i Thessaloniki beslutning nr. 12/13639 af 14. juli 1997, hvori han erklærede landzonerne i kommunerne Epanomi, Mesimeri og Skholari for inficeret med markmus. Beslutningen var gyldig et år. De græske myndigheder har i øvrigt fremlagt lovgivningstekster, der viser, at staten indførte beskyttelse mod markmus allerede i 1893.

(21) Kommissionens bemærkning om, at den udløsende begivenhed for støtten ikke var en naturulykke, men snarere manglen på bekæmpelse af skadedyr, der udgør afgrødernes konstante fjender, er ikke længere holdbar. Det fremgår således af de fremlagte dokumenter såsom dokument nr. 12/24313 af 25. november 1998, der er udstedt af Direktoratet for Landbrugsudvikling i præfekturet Thessaloniki — det drejer sig om det lokale departement, der er ansvarligt for overvågning af og forholdsregler mod markmus — at angrebet i 1997 på meloner og vandmeloner ikke kunne sammenlignes med de sædvanlige årlige invasioner. Landbrugerne bekæmper selv de sædvanlige årlige invasioner med standardmetoder, og de skader, som disse årlige invasioner forvolder, kompenseres aldrig. I 1997 skulle antallet af markmus ifølge de græske myndigheder have været 500, ja 1 000 gange større end normalt. De græske myndigheder mener, at det vel at mærke drejede sig om en usædvanlig invasion, som ikke kunne forudses videnskabeligt. Skaden skulle desuden være blevet forvoldt i løbet af en kort periode på tre til fire dage efter markmusenes opdukken. De græske myndigheder skulle desuden have benyttet de mest effektive kemiske midler på markedet til at bekæmpe invasionen, så de ønskede virkninger først begyndte at vise sig efter den sjette eller syvende dag efter midlernes benyttelse, efter at skaden var sket.

(22) De græske myndigheder mener i betragtning af ovenstående, at det var umuligt såvel ud fra et videnskabeligt synspunkt som ud fra et praktisk synspunkt at modstå markmusangrebet, og at angrebet skal betragtes som henhørende under begrebet usædvanlig begivenhed i henhold til traktaten.

IV

Vurdering

(23) Ifølge traktatens artikel 87, stk. 1, er bortset fra de i nævnte traktat hjemlede undtagelser statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.

(24) Den foranstaltning, som de græske myndigheder notificerede, er statsstøtte ifølge traktaten, da den giver støttemodtagerne en økonomisk fordel, som andre sektorer ikke kan nyde godt af.

(25) Det ser ud til, at støtten kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, for så vidt den begunstiger den nationale produktion til skade for produktionen i de andre medlemsstater ([3]). Sektoren for frugt og grøntsager er nemlig udsat for konkurrence på EF-plan og dermed følsom overfor enhver foranstaltning til fordel for produktionen i en anden medlemsstat.

(26) Følgende tabel viser omfanget af samhandelen mellem Grækenland og de øvrige medlemsstater og tredjelande med bl.a. meloner.

	Friske meloner — i alt	
1999	tons	EUR
Eksport — til EU	210	61 200
Eksport — til tredjelande	831,1	235 200
I alt eksport	1 041,9	296 400 (*)
Import — fra EU	91,3	107 000
Import — fra tredjelande	485,5	673 300
I alt import	576,8	780 300 (*)

(*) Prisen var i gennemsnit 0,20 EUR/kg ved eksport og 1,35 EUR/kg ved import.

(27) Traktatens artikel 87 rummer dog undtagelser. Det er bl.a. fastsat, at støtte, hvis formål det er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturulykker eller af andre usædvanlige begivenheder, kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 2, litra b).

(28) Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte i landbrugssektoren ([4]) rummer bestemmelser for støtte som erstatning for tab af landbrugsproduktion eller produktionsmidler. I punkt 23.3 er det dog fastsat, at Kommissionen vil anvende disse retningslinjer fra den 1. januar 2000 på de nye notifikationer om statsstøtte og de notifikationer, som der endnu ikke var taget stilling til på nævnte dato.

([3]) Den græske produktion af meloner og vandmeloner under ét udgjorde i 1998 og 1999 hen ved en femtedel af den samlede produktion af friske grøntsager i denne medlemsstat. Den udgjorde på sin side en femtedel af EF-produktionen af meloner og vandmeloner. Den samlede græske produktion af friske grøntsager udgør ca. en tiendedel af EF-produktionen.

([4]) EFT C 28 af 1.2.2000, s. 2.

(29) Selv om det i det foreliggende tilfælde drejer sig om en statsstøtte, der blev notificeret inden den 1. januar 2000, og som Kommissionen endnu ikke har taget stilling til definitivt, er det vigtigt at mærke sig, at Kommissionen i 1998 indledte undersøgelsesproceduren som omhandlet i artikel 88, stk. 2, og vurderingen blev foretaget ud fra de daværende bestemmelser. Derfor og for ikke at ramme de interesseredes ret til forsvar mener Kommissionen, at foranstaltningen fortsat skal undersøges ud fra de regler, der var gældende før den 1. januar 2000.

(30) Kommissionen mener ifølge sin praksis, der også er relevant i det foreliggende tilfælde ([5]), at national støtte til kompensation for materielle skader, der er forårsaget af jordskælv, oversvømmelser, laviner og jordskred, er dækket af denne bestemmelse i traktaten. Usædvanlige begivenheder såsom krige, indre uro eller strejker, og med et vist forbehold, atomkatastrofer og brande (alt efter deres omfang) skal behandles på samme måde ud fra Kommissionens synspunkt. Uafhængigt af skadernes omfang berettiger alle disse begivenheder til udbetaling af erstatning for de skader, de har forvoldt enkeltpersoner.

(31) Til gengæld mener Kommissionen ikke, at vejrforhold såsom frost, hagl, is, regn eller tørke kan betragtes som naturulykker som omhandlet i traktaten, medmindre den skade, støttemodtageren har lidt, mindst svarer til 30 % af den normale produktion (20 % i de ugunstigt stillede områder som omhandlet i EF-lovgivningen). Kommissionen har altid fulgt denne politik i tidligere sager om kompensation for skader, der er forårsaget af naturulykker og uvejr ([6]).

(32) I det nuværende tilfælde tvivler Kommissionen på, at invasionen af markmus i afgrøderne af meloner og vandmeloner som beskrevet ovenfor kan betragtes som en usædvanlig begivenhed i betragtning af ovennævnte politik.

(33) Kommissionen mener, ligesom den allerede gjorde det ved indledningen af undersøgelsesproceduren, at hvis en landbruger mister kvæg som følge af en epizooti eller en anden sygdom eller hans afgrøder rammes af sygdom, udgør denne situation ikke normalt en naturulykke eller en usædvanlig begivenhed som omhandlet i traktaten.

([5]) Kommissionens arbejdsdokument om national støtte i tilfælde af skader, der påvirker landbrugsproduktionen eller landbrugets produktionsmidler, og national støtte i form af finansiering af en del af præmierne for forsikring mod sådanne risici (VI/5934/86 af 10.11.1986).

([6]) Se fodnote 2.

(34) Kommissionen konstaterer desuden, at markmusangreb er et tilbagevendende fænomen i Grækenland, og at landbrugerne råder over midler til at bekæmpe dem. Det kan derfor konkluderes, at dette fænomen ikke er usædvanligt, og at dets omfang ikke i sig selv kan ændre dets art, der i øvrigt er velkendt af de græske myndigheder.

(35) Med hensyn til undtagelserne i artikel 87, stk. 3, kan nogle af dem helt klart ikke komme i betragtning. De græske myndigheder har heller ikke påberåbt sig dem.

(36) Undtagelserne i traktatens artikel 87, stk. 3, skal således fortolkes strengt ved behandlingen af hvert program for regional- eller sektorialstøtte eller af hvert enkelt tilfælde af generelle støtteordninger. De kan bl.a. kun indrømmes i de tilfælde, hvor Kommissionen kan fastslå, at støtten er nødvendig for at nå et af de pågældende mål. At indrømme nævnte undtagelser for støtte, der ikke indebærer en sådan modydelse, ville være det samme som at skade samhandelen mellem medlemsstaterne og forvrænge konkurrencen uden nogen begrundelse ud fra Fællesskabets interesse og dermed acceptere urimelige fordele for de erhvervsdrivende i visse medlemsstater.

(37) Kommissionen mener ikke, at den pågældende støtte er beregnet til at fremme den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse som omhandlet i artikel 87, stk. 3, litra a). Den er heller ikke beregnet til at fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi som omhandlet i artikel 87, stk. 3, litra b). Støtten er heller ikke beregnet til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven som omhandlet i artikel 87, stk. 3, litra d).

(38) Kommissionen kan kun tillade en erstatning eller en støtte til at forebygge sådanne tab på grundlag af traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), hvor det er fastsat, at støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet. I det foreliggende tilfælde kan nemlig kun kriterierne for plantesygdomme komme i betragtning, da selv om det er sandt, at markmusangreb ikke er en plantesygdom, er virkningerne de samme som ved plantesygdomme, dvs. eksterne levende organismers ødelæggelse af landbrugsproduktionen. Disse kriterier skal derfor anvendes analogt.

(39) Ifølge Kommissionens arbejdsdokument VI/5934/86 ([7]):

([7]) Se fodnote 5.

1) skal kun infektioner, der er en kilde til offentlig uro (inklusive udryddelse og overvågning), og for hvilke det i EF-bestemmelserne og de nationale bestemmelser er fastsat, at de ansvarlige offentlige myndigheder skal træffe modforholdsregler mod den pågældende sygdom, tages i betragtning. Der ydes ikke støtte i situationer, hvor landbrugerne med rimelighed skal påtage sig deres ansvar og løbe den normale risiko ved deres landbrugsvirksomhed

2) skal støtten være præventiv, kompenserende eller begge dele

3) må støtten ikke føre til en kompensation, der er større end den skade, der er lidt.

(40) De græske myndigheder har efter indledningen af undersøgelsesproceduren fremlagt nye elementer, der gjorde det muligt for Kommissionen at vurdere den notificerede støtte. De græske myndigheder har således kunne bevise, at de er foruroliget over det pågældende problem, og at nationale lovgivningsbestemmelser om kontrol og bekæmpelse af markmus har bestået i mange år — til at begynde med ved lov af 13./17. februar 1893 om kontrol med markmus og markgræshopper og nu lov 6281 af 10./15. september 1934 om udryddelse af markmus og markgræshopper.

(41) Angrebets omfang og det forhold, at de ansvarlige myndigheder den 14. juli 1997 erklærede det ramte område for inficeret med markmus, er elementer, der antyder, at landbrugerne virkelig var konfronteret med en situation, der oversteg de normale risici ved landbrugsaktivitet, som de kan leve med. Det fremgår af de fremlagte oplysninger, at selv de ansvarlige myndigheders hurtige indgriben og indsats med passende kemiske midler ikke kunne modstå og bekæmpe angrebet og således forhindre betydelige skader på produktionen af meloner og vandmeloner. En kompensation for tabet er derfor berettiget.

(42) Kommissionen bemærkede allerede ved indledningen af proceduren, at de græske myndigheders oplysninger gjorde det muligt at konkludere, at støtten var kompenserende og ikke oversteg landbrugernes tab. Kommissionen kan nu kun bekræfte denne konklusion.

(43) Kommissionen konstaterer i betragtning af ovenstående, at de betingelser, der kræves i den praksis, der følges i det foreliggende tilfælde, er opfyldt, hvorfor den konkluderer, at den notificerede foranstaltning er forenelig med EF's konkurrenceregler, bl.a. traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

V

Konklusion

(44) Den foranstaltning, der består i at yde en støtte til producenter af frugt og grøntsager, hvis avl blev beskadiget af markmus i sommeren 1997, kan komme ind under den undtagelse, der er fastsat i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), da den opfylder kravene i EF-reglerne. Den er derfor forenelig med traktaten og kan således iværksættes —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den statsstøtte, som Grækenland påtænker at yde producenter af frugt og grøntsager, hvis avl blev beskadiget af markmus i sommeren 1997, er forenelig med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

Iværksættelsen af denne foranstaltning er derfor tilladt.

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Den Hellenske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 31. januar 2001.

På Kommissionens vegne

Franz FISCHLER

Medlem af Kommissionen